

Rok
1945
na Śląsku

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA „ROK 1945 NA ŚLĄSKU” Opole, 9–10 października 2025 r.

W 2025 r. mija 80 lat od przejścia przez Śląsk ofensywy radzieckiej, zakończenia II wojny światowej i zmiany przynależności państwowej regionu. Zapraszamy do udziału w debacie naukowej na temat tych wydarzeń oraz ich skutków. Tytułowy rok 1945 stanowi przełomową cezurę w dziejach regionu śląskiego, doszło wówczas do szeregu zmian o charakterze politycznym, społecznym i gospodarczym. Do rozmowy na temat tych okoliczności zapraszamy zarówno doświadczonych naukowców jak i początkujących badaczy z Polski oraz zagranicy.

www.1945.instytslaski.pl

PLAN KONFERENCJI

9 października 2025

Sala audytoryjna Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu
(ul. Piastowska 18)

9:00–10:00 rejestracja uczestników.

10:00 uroczyste rozpoczęcie konferencji
dr hab. Tomasz Ciesielski, prof. UO, dr Bartosz Jan Kuświk, dr Sławomir Marchel.

Sesja plenarna cz. 1

Moderator: dr hab. Piotr Pałys, prof. IŚ

10:20 płk dr hab. Juliusz Tym (Akademia Sztuki Wojennej),
Ślężacy w 2. Korpusie Polskim w 1945 roku.

10:50 dr Joanna Hytrek-Hryciuk (Zakład Narodowy im. Ossolińskich),
Wbrew mitom i obietnicom. Powojenne doświadczenie rabunku Armii Czerwonej na Dolnym Śląsku w kontekście transformacji regionu.

11:20 dr Dariusz Węgrzyn (Śląskie Centrum Wolności i Solidarności),
Zmienna skala terroru. Sowieckie represje na Górnym Śląsku na tle polityki Józefa Stalina wobec zajmowanych obszarów Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1944–1945.

11:50–12:20 przerwa kawowa

12:20 dr Bernard Linek (Instytut Śląski),
Śląsk Opolski: rok ostatni - rok pierwszy?

12:50 prof. dr hab. Grzegorz Hryciuk (Uniwersytet Wrocławski),
Przesiedlenia ludności polskiej z Kresów Wschodnich na Ziemię Zachodnie i Północne w latach 1945–1946.

13:20 prof. PhDr. Jiří Friedl (Instytut Etnologii i Studiów Środkowoeuropejskich i Bałkańskich, Wydział Filozofii Uniwersytetu Karola, Praga, Czechy),
Kryzys na odcinku śląskim granicy polsko-czechosłowackiej tuż po zakończeniu drugiej wojny światowej.

13:50 zakończenie części pierwszej sesji plenarnej.

PLAN KONFERENCJI

Sala Senatu Collegium Maius Uniwersytet Opolski (plac Kopernika 11)

Sesja plenarna cz. 2

15:30 rozpoczęcie części drugiej sesji plenarnej

Moderator: dr hab. Adriana Dawid prof. UO

15:40 ks. dr hab. Grzegorz Sokołowski (Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu),
Rok 1945 i jego konsekwencje we wspomnieniach Bolesława Kominka.

16:00 dr hab. Piotr Pałys, prof. IŚ (Instytut Śląski),
Górnoluzżycka część rejencji legnickiej w 1945 r. Zarys problematyki.

16:20 dr Karol Kubicki (Kraków, badacz niezależny),
Odniemczanie krajobrazu a zagłada dóbr kultury na przykładzie pomników Fryderyka II Wielkiego na Górnym i Dolnym Śląsku.

16:40 dr Renata Kobylarz-Buła (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych),
Między historią, polityką a pamięcią. Rok 1945 w przekazach osadzonych w powojennych obozach pracy (kazus Łambinowic).

17:00–17:30 przerwa kawowa

17:30 Maria Bula (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych),
Akta w sprawie Lamsdorf. Powojenne rozliczenia załóg niemieckich obozów jenieckich.

17:50 dr Agnieszka Misiurska (Instytut Śląski),
Impressions of Silesia. Obraz Śląska na łamach czasopisma „New Poland”.

18:10 dr hab. Marek Białokur, prof. UO (Uniwersytet Opolski/Instytut Śląski),
Tu zaszła zmiana. Rok 1945 na Śląsku w ujęciu współczesnych polskich szkolnych podręczników historii.

18:30 podsumowanie i zakończenie sesji plenarnej.

10 października 2025

Instytut Śląski Sala 301 (ul. Piastowska 17)

10:00–11:00 rejestracja uczestników.

11:00 rozpoczęcie sekcji studencko-doktoranckiej i początkujących badaczy
Moderator: dr Agnieszka Misiurska

11:10 Oberst Prof. Dr. Winfried Heinemann (dawniej Brandenburgische Technische Universität Cottbus-Senftenberg),
The German Resistance During the Second World War and Poland.

11:30 Krzysztof Pogorzelski (Uniwersytet Opolski),
Frontowy dzień powszedni: kampania śląska 1945 roku w zapisach dziennika sztabowego artylerii 59 Armii RKKA (Журнал боевых действий штаба артиллерии 59-й армии).

11:50 Maciej Baranowski (Wydział Komunikacji Uniwersytetu Wiedeńskiego),
Dyskursy narodowościowe w wybranej prasie wydawanej na Górnym Śląsku między lutym a majem 1945 roku.

12:10 Robert Szczepanik (Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Uniwersytet Warszawski), *Wpływ procesów politycznych na krajobraz nazewniczy Bytomia.*

12:30–13:00 przerwa kawowa

13:00 Beata Śliwińska (Archiwum Państwowe w Opolu),
„Coś się kończy, coś się zaczyna...” - losy Kresowian w wybranych materiałach z zasobu Archiwum Państwowego w Opolu.

13:20 Jolanta Niestrój (Archiwum Państwowe w Opolu),
„Sprawa przesunięcia konia...”, czyli życie mieszkańców Opolszczyzny po 1945 roku na przykładzie akt zespołu Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich.

13:40 Joanna Siek, Krzysztof Stecki (Instytut Śląski), *Strony internetowe projektów: Rok 1945 na Śląsku oraz Kresowianie na Śląsku po 1945 r. – prezentacja założeń.*

14:00 dyskusja, zakończenie sesji, podsumowanie konferencji